

Особливості підготовки журналістів: інноваційні форми та методи// Матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції для студентів та аспірантів «Актуальні проблеми розвитку засобів масової комунікації в сучасній Україні» / упорядник Рудченко А. С. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 24 квітня 2020. – С. 33-36.

Миколаєнко Н. М.,

кандидат педагогічних наук, викладач кафедри видавничої справи, редагування, основ журналістики та філології Житомирського державного університету ім. І. Франка

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ЖУРНАЛІСТІВ: ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ ТА МЕТОДИ

Створення якісних мас-медіа набуває особливого значення у сучасних конкурентних умовах, що вимагає впровадження ефективних стратегій розвитку фахової освіти. Актуалізується проблема покращення практичної підготовки майбутніх журналістів як вагомого фактору.

Моніторинг та аналіз наукової літератури й досвіду роботи фахівців ЗМІ засвідчили, що у нинішній період трансформації сфери журналістики наявний «портрет журналіста» як комплексний показник успішної професійної діяльності фахівців мас-медіа не відповідає реальному потенціалу в розв'язанні актуалізованої проблеми. Вирішення окреслених завдань є можливим за умови вдосконалення навчального процесу. Це і зумовило вибір мети статті – розкрити особливості підготовки майбутніх журналістів у вищому навчальному закладі.

Базова професійна освіта є тим фундаментом, який закладає основи загальної та професійної культури фахівця. Саме міждисциплінарні зв'язки спрямовані на формування цілісної системи фахових знань, умінь майбутнього мас-медійника, розвиток його професійних здібностей тощо.

Пропонуємо розглянути інноваційні форми та методи в підготовці майбутніх журналістів, які реалізуються на базі Житомирського державного університету імені Івана Франка. Ефективними для формування професійної культури майбутніх журналістів виділяємо теоретичні (різні види лекцій), практичні (лабораторні роботи, семінари, самостійна робота, навчально-виробнича практика) й практико-орієнтовані (тренінг, ворк-шоп, ток-шоу, буктрейлер, книжкова виставка та ярмарка, вебінари тощо) форми навчання.

Згідно з Положенням «Про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах» [3], самостійну роботу студентів спрямовуємо на реалізацію інноваційної форми – випуск науково-методичного журналу «Редакторська скриня». Так група студентів є умовною редакцією видання, де у кожного свої завдання (редактора, коректора, журналіста, верстальника), а як кінцевий результат зі встановленим дедлайном є журнал у друкованому й електронному варіанті. Із матеріалами «Редакторської скрині» можна ознайомитися в електронній бібліотеці ЖДУ ім. І. Франка: <http://eprints.zu.edu.ua/18446/>

Відмітимо, що «Редакторська скриня» є практико-орієнтованим засобом, що забезпечує впровадження міжпредметних зв'язків у процесі професійної підготовки майбутніх працівників мас-медіа. Тому такий вид самостійної роботи розглядаємо як процес фахової реалізації студентів на ґрунті актуальних професійних знань, умінь, навичок, як інноваційну форму навчання.

Самостійна робота в сучасному розумінні має такі потенційні можливості: скеровує пізнавальний інтерес студентів відповідно до їх індивідуальних можливостей; вибудовує перспективи розвитку творчого пошуку й досягнення результатів через власні дослідження; стимулює самостійне засвоєння і критичне осмислення знань, набуття власного досвіду в ході практичного виконання завдань до кожної теми заняття; орієнтує на колективне обговорення та оцінювання виконаної самостійної роботи; забезпечує реалізацію творчого доробку студентів і отримання конкретних результатів.

Серед інтерактивних форм організації навчального процесу в підготовці майбутніх журналістів для набуття студентами навичок публічного виступу та дискутування вдало реалізовувати ток-шоу – міжгалузєва, інтерактивна форма спілкування. Відмітимо, що проведення ток-шоу передбачає формування проблеми, мети; збору інформації з певної теми; підготовку проблемних запитань і виступу учасників; аналіз підготовки аудиторії. Наприклад, у межах профільних курсів проводимо ток-шоу на основі узагальнення й систематизації навчального матеріалу з фахової проблематики, у ході якого відбувається практична апробація, аргументується в колективному обговоренні отримання результатів тощо.

Як один із видів навчальної роботи студентів, що передбачає формування професійних умінь і навичок на основі аналізу вивченого теоретичного матеріалу з проекцією на майбутню професійну діяльність виділяємо лабораторні роботи. Одна з важливих переваг лабораторних занять, у порівнянні з іншими видами аудиторної навчальної роботи,

полягає в інтеграції теоретичних знань із практичними вміннями і навичками студента в єдиному процесі діяльності навчально-дослідницького характеру. Участь у лабораторному занятті передбачає виконання студентами навчальних завдань, наприклад, презентація ідей (написати казку з однаковим початком «Гутенберг зробив усіх читачами, а ксерокс зробив усіх видавцями»), наукові теоретико-орієнтовані спостереження (зобразити у вигляді ілюстрації, схеми, аудіовізуального матеріалу власний «портрет сучасного журналіста/видавця»). Зауважимо, що виконання лабораторних робіт вимагає від студента глибокого знання і розуміння навчального матеріалу, що забезпечує формування науково-пошукових умінь, реалізації творчої ініціативи, впливає на розвиток пізнавальних інтересів та здібностей, сприяє розвитку самостійності у прийнятті рішень.

Із практичного досвіду особливе місце серед інтерактивних форм навчання займає буктрейлер – кліп за книгою, створення короткого відеоролику за мотивами конкретного друкованого видання з метою його популяризації [1]. Так, для студентів є можливість щороку в травні представляти свої роботи на Всеукраїнському фестивалі буктрейлерів «Book fashion» (Київ). Студенти-журналісти ЖДУ ім. І. Франка неодноразово були переможцями у різних номінаціях такого фестивалю.

Акцентуємо увагу, що для формування професійного портрету фахівця студентам спеціальності «Журналістика» необхідно отримання «живих» практичних порад із уст фахівців. Тому на базі ЖДУ ім. І. Франка створено й реалізовується навчальний проект для майбутніх журналістів «Такого у книгах не прочитаєш». Суть проекту – неформальне спілкування із провідними фахівцями Житомирщини, України про секрети, лайфхакі професійної діяльності на основі власного досвіду фахівців, а також налагодження співпраці зі студентами.

Зазначимо, що професійна культура майбутніх журналістів передбачає наявність сучасного мислення: вміння адекватно, самостійно аналізувати явища і процеси, бачити головне і особливе, відмовитись від штампів та інерції мислення і т.д. Тому підготовка майбутніх журналістів у межах вищого навчального закладу може розглядатися, по-перше, як освоєння особистістю професійних знань і навичок, коли вони органічно поєднуються зі знаннями соціокультурної ситуації та становлять світогляд фахівця мас-медіа; по-друге, як здатність особистості до постійного самовдосконалення, самоосвіти.

Через реалізацію розглянутих інноваційних форм та методів значно підвищується рівень підготовки майбутніх журналістів. Оскільки це –

системний процес, також вважаємо за необхідне в рамках освітньої та журналістської діяльності створити систему умов і засобів, необхідних для ефективного формування й удосконалення «портрета журналіста».

Список використаної літератури:

1. Буктрейлер – сучасна форма реклами книги [Електронний ресурс]. URL: <http://biblio.lib.kherson.ua/buktreylet.htm>.
2. Положення про організацію самостійної роботи студентів [Електронний ресурс]. URL: <http://www.khnu.km.ua/root/dept/nmv/res/5.pdf>.